

WARSZTAT REFLEKSYJNY - ewaluacja wewnętrzna PODSUMOWANIE

Cel: bieżąca analiza efektów zrealizowanych dotychczas zadań w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2016-2023 dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Vistula-Terra Culmensis-Rozwój przez Tradycję” oraz działań animacyjnych i aktywizacyjnych prowadzonych w roku 2019.
Plan działania na 2020 rok.

Data przeprowadzenia warsztatu refleksyjnego

27.02.2020 r.

W warsztacie uczestniczyli:

Członkowie LGD	x
Członkowie Zarządu LGD	x
Członkowie Rady LGD	x
Członkowie organu kontroli wewnętrznej LGD	
Pracownicy LGD	x
Inni mieszkańcy obszaru objętego LSR	
Inne podmioty obszaru objętego LSR	
Przedstawiciele ZW	
Przedstawiciele innych LGD	

0

Podczas spotkań podsumowano wdrażanie LSR w roku 2019, przeanalizowano stopień osiągniętych wskaźników, zastosowane narzędzia komunikacji - wdrożone działania i sposób komunikowania się, przeanalizowano ich celowość i zasadność, wskazano i omówiono plany wdrażania działań na rok 2020, w tym szczególnie planowane terminy, zakresy konkursów mające bezpośredni wpływ na realizację założeń LSR.

1.	Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?	TAK. Realizacja finansowa i rzeczowa przebiegła zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą. Wszystkie wskaźniki produktu zostały osiągnięte.
----	--	---

Pytania uzupełniające:

a)	Jeżeli nie to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?	ND
----	--	----

b)	<p><i>Jakie można wskazać przyczyny odstępstw od planu?</i></p>	<p>Wpływ na niezrealizowanie planu na poziomie 100% miały następujące czynniki: w przypadku konkursu na podejmowanie działalności gospodarczej - nastąpiła jedna rezygnacja. Rezygnacja ta nastąpiła po ogłoszeniu przez LGD konkursu i "uwolnionych" z tego tytułu środków nie udało się zakontraktować w pełni. Kwota 60.000,00 zł pozostała do wykorzystania w kolejnych limitach;</p> <p>w przypadku rozwoju przedsiębiorczości LGD nie wykorzystwała alokacji środków w wys. 6.000,65 zł. Alokacja ta pozostała w limicie, zostanie wykorzystana w naborach kolejnych.</p> <p>W przypadku konkursu na działania rewitalizacyjne LGD ogłaszała konkursy, projekty były wybierane, jednak następowały (nie winy, czy wezwania LGD) rezygnacje. LGD podejmowała na bieżąco czynności zaradcze (aktualizowano harmonogramy ogłaszania konkursów, opiniowała zmiany w LPR) tak by przedsięwzięcie to zostało zrealizowane z godnie z założeniami. W grudniu ogłosiła konkurs na pozostałą alokację środków, z naborem w lutym 2020. Po tym naborze LGD jednoznacznie stwierdzi w jakim stopniu założenia Planu działania zostały zrealizowane. Ponadto długotrwały proces oceny wniosków przez UM powoduje, że LGD nie może w corocznych Sprawozdaniach wykazywać stopnia zawartych umów, w tym rozlicznych, gdyż nie zostały jeszcze podpisane umowy.</p> <p>W roku 2020 LGD dokonało zmian w LSR w zakresie tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości – na wniosek potencjalnego Wnioskodawcy i realizatora tej inwestycji, LGD wycofało realizację tego zadania ze swojego Planu działania, lokując powstałe z tego tytułu oszczędności na działania rewitalizacyjne. Takie rozwiązanie nie miało wpływu na brak realizacji przedsięwzięć i celów LSR. W uzgodnieniu z UM zmodyfikowano plan działania.</p> <p>W przypadku działań z zakresu aktywizacji i animacji społecznej tzw. granty EFS LGD ogłaszała w roku 2019 4 konkursy, w tym 2 z zakresu aktywizacji zawodowej zakończyły się niepowodzeniem – brak złożonych wniosków. W przypadku konkursu na działania animacyjne (typ 2b, 2c) złożono wniosku, LGD podpisało z 8 grantobiorcami umowy. Pomimo działań promocyjnych, doradczych nie wykorzystano zaplanowanych alokacji tych konkursów. LGD kolejne konkursy będzie na bieżąco ogłaszała w roku 2020 i latach kolejnych.</p>
c)	<p><i>Jakie działania można podjąć, by uniknąć ich w kolejnym roku?</i></p>	<p>Zwiększona promocja działań, większa liczba spotkań, szkoleń z zakresu zasad ubiegania się o wsparcie.</p>

2.	W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?	<p>Wielu Wnioskodawców ma problemy ze zrozumieniem skomplikowanych procedur oraz dokumentów i z tego wynika ich słabe przygotowanie.</p> <p>W przypadku dokumentacji naborowej dla działań z PROW, w szczególności w zakresie podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej, wymaganych jest bardzo dużo dodatkowych dokumentów, które nie wynikają z instrukcji do wniosku. To spowodowało, że część Wnioskodawców rezygnowała z dofinansowania na etapie uzupełnień, a to z kolei powodowało, że wnioski wybrane przez LGD które miały prowadzić do osiągnięcia konkretnych wskaźników nie dochodziły do realizacji. To zmniejszało poziom planowanych w naborach wskaźników. Ze względu na rozbudowany proces przyznawania wsparcia - wniosek składany do LGD, oceniamy przez Urząd, uzupełnianie wniosku o elementy, o których na etapie składania Wnioskodawcy nie wiedzieli powoduje rezygnacje z podpisanym umów, powoduje przesunięcia w realizacji zadań. Często następowały przesunięcia w terminach na składanie wniosków o płatność ostateczną, co powoduje, że nie można uznać że zadanie zostało zrealizowane. Jakość składanych wniosków w przypadku przygotowanie ich przez osoby fizyczne lub podmioty, które pierwszy raz ubiegają się w wsparcie są gorszej jakości, często nie zawierają kluczowych załączników. Wnioskodawcy z góry liczą na możliwość dwukrotnego uzupełnienia. Wiedzę tę otrzymują podczas doradztwa, podczas spotkań szkoleń, gdzie przekazywane są zasady i warunki ubiegania się o wsparcie, zasady rozliczania otrzymanego wsparcia.</p> <p>LGD każdorazowo przed każdym konkursem organizuje spotkania/szkolenia z zakresu zasad ubiegania się o wsparcie.</p> <p>Ponadto można skorzystać z bezpłatnego doradztwa świadczonego przez pracowników biura LGD. Ponadto wnioski często składane są przez osoby, podmioty, które nie skorzystały z doradztwa, nie brali udziału w spotkaniach, szkoleniach.</p>
----	--	---

Pytania uzupełniające:

a)	W jakich obszarach tematycznych jakość wniosków jest zadowalająca, a w których budzi wątpliwość?	<p>Wnioski przedkładane przez podmioty z doświadczeniem, np. JST są obarczone mniejszym, zerowym ryzykiem odrzucenia, pomniejszenia kosztów kwalifikowalnych. Zawierają obowiązkowe załączniki. Podmioty te uzupełniają wniosek, zostają podpisane umowy, nie ma problemu z rozliczeniem, w tym ze zrozumieniem całego procesu otrzymywania wsparcia za pośrednictwem LGD.</p> <p>Inne podmioty, w tym osoby fizyczne, często nie są w stanie sobie poradzić z całym procesem przyznawania dotacji- zbyt krótki termin na uzupełnienie, zbyt duży zakres do uzupełnienia, często podczas drugiego uzupełnienia wskazywane są nowe uchybienia.</p> <p>Doradztwo pracowników biura LGD opiera się na instrukcjach, rozporządzeniu.</p> <p>Rozbudowany, powtarzający się Biznesplan powoduje, że Wnioskodawca w wielu sekcjach opisuje to samo i przy tym wprowadza coraz to nowsze zapisy, które na etapie weryfikacji okazują się rozbieżne – następuje wiele wezwań do wyjaśnień rozbieżności. Wiele sekcji na etapie ubiegania się o dofinansowanie jest niepotrzebnych. Takie dane każda firma winna sobie stworzyć po tym jak już zaczyna funkcjonować, np. analiza ryzyka, konkurencji, działania promocyjne.</p> <p>Obszary budzące wątpliwość: oddziaływanie na środowisko, zakres projektów grantowych w ramach EFS - kwalifikowalność uczestnika, zadania możliwe do realizacji w ramach poszczególnych typów, wybranie formy opodatkowania i konstruowanie na tej podstawie całego biznesplanu, zakres wymaganych załączników, pozyskanie pewnych załączników w zbyt krótkim czasie np. zaświadczenie z ZUS, KRUS, brak umów użyczenia.</p> <p>Ponadto wnioski często składane są przez osoby, podmioty, które nie skorzystały z doradztwa, nie brali udziału w spotkaniach, szkoleniach.</p>
----	--	--

b)	<i>Jeżeli jakość w pewnych obszarach budzi wątpliwość, czy może odbić się na realizacji celów LSR?</i>	Najwięcej wątpliwości budzą projekty grantowe wdrażane w ramach EFS. Dla LGD realizacja projektów w ramach tych funduszy jest nową dziedziną, którą muszą przyswoić. Rozbudowane procedury i formularze wniosków oraz załączników, zmiany podejścia do niektórych kwestii związanych z ich wdrażaniem może zagrażać osiągnięciu celów LSR.
----	--	--

c)	<i>Co można zrobić by podnieść jakość wniosków?</i>	Uproszczenie dokumentacji -np. mniej sekcji w biznesplanie, jasne informacje i szkolenia, warsztaty z wypełnienia wniosków, przesyłanie dokumentów/wytycznych, które ułatwiłyby prace w LGD. Pracownicy LGD muszą dostać jasne wytyczne ze strony Instytucji Zarządzającej w jaki sposób mają wdrażać, monitorować i rozliczać projekty grantowe z EFS.
----	---	---

3.	<i>W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?</i>	Kryteria wyboru projektów powodują, że wdrażane są zadania, które realizują wizję LSR - potrzebne, zasadne, racjonalne, budujące pewną przestrzeń, przyszłość, niwelujące pewne obszary, budujące pewne obszary. Są one dla Wnioskodawców czytelne, jasne. Rada LGD nie ma trudności w dokonywaniu ocen. Są one zero-jedynkowe, co pozwala unikać sytuacji protestów Wnioskodawców. Kryteria były w procesie konsultacji społecznych zmienione- zmiany dotyczyły doprecyzowania, tak by były one jeszcze bardziej czytelne.
----	--	---

Pytania uzupełniające:

a)	<i>Czy są jednoznaczne, obiektywne, czy pozwalają wybrać najlepsze wnioski?</i>	Kryteria są jasne, czytelne, konkretne. Są zero-jedynkowe. Kryteria odpowiadają na potrzeby LSR, tj. pozwalają wybrać takie projekty, które realizują wskaźniki, politykę zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, niwelują bezrobocie, wspierają gospodarkę produktu lokalnego, wspierają osoby należące do grupy defaworyzowanej.
----	---	--

b)	<i>Czy wnioskodawcy zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów, jakie?</i>	Potrzebę zmiany pewnych zapisów, doprecyzowania albo usunięcia kryteriów, które na rzecz LSR nie wnoszą nic dotychczas proponowali Zarząd LGD, pracownicy biura, w oparciu o doświadczenia z poprzednich konkursów. Wszelkie wątpliwości wyjaśniane, rozwiewane są podczas doradztwa. Sposób weryfikacji spełnienia danego kryterium jest tak napisany, że nie ma większych problemów z ich spełnieniem. Rolą kryteriów jest wybrać projekty, które pozwolą realizować założenia LSR. Nie mniej jednak biuro LGD i Zarząd na bieżąco monitorują proces wdrażania LSR i dokonują zmian kryteriów po naborach, jeśli uznają że nie spełniły one swojej roli, lub że sytuacja społeczno-gospodarcza zmieniła się na tyle, że należy zmienić punkty ciężkości np. sytuacja na lokalnym rynku pracy; czy koszty prowadzenia działalności gospodarczej.
----	--	---

c)	<i>Co można zrobić, żeby poprawić katalog kryteriów?</i>	Nie ma potrzeby zmian, chyba, że warunki tego wymagają.
----	--	---

4.	W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?	<p>Wybrane projekty realizują LSR w stopniu zadowalającym - minimalne założenia zostały osiągnięte, środki są dysponowane w sposób płynny, zostają podpisywane umowy. Została rozwinięta przedsiębiorczość - podpisano 34 umowy na podejmowanie działalności, 5 umów z zakresu rozwoju przedsiębiorczości. Środki wypłacane są na bieżąco.</p> <p>W przypadku projektów grantowych wdrażanych w ramach EFS dużym zagrożeniem może się okazać osiągnięcie wskaźnika podstawowego, ze względu na specyfikę projektu i sposób monitorowania tego wskaźnika. Brak osób z grupy docelowej, brak zainteresowania udziałem. Na obszarze LGD brak organizacji pozarządowych, które projekty takie mogłyby wdrażać. Z zakresu projektów grantowych podpisano 8 umów. LGD ogłasza na bieżąco konkursy, Brak na chwilę obecną zainteresowania projektami z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej, pomimo szerokiej kampanii promocyjnej.</p> <p>Działania rewitalizacyjne wskazują na osiągnięcie wskaźnika na poziomie 100%, jednak zagrożeniem jest, że odbędzie się to po 31.12.2021 r. Przedsięwzięcie dot. infrastruktury ogólnodostępnej, niekomercyjnej, rekreacyjnej, turystycznej – zakłada się realizację budżetu i wskaźników na poziomie 100% w okresie do 31.12.2021 r. Projekty współpracy z innymi LGD - realizowane są zgodnie z założeniami.</p>
----	--	--

Pytanie uzupełniające:

a)	Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?	<p>LSR opracowywana był a w roku 2015, w oparciu o dane z 2013, 2014. Sytuacja społeczno-gospodarcza przez ostatnie lata na obszarze LSR gwałtownie się zmieniła, spowodowane jest to głównie rozwinięta pomocą społeczną. Mniej osób chętnych do pracy. Brak osób z grupy docelowej w ramach realizacji projektów grantowych w ramach EFS.</p>
----	--	---

b)	Czy widać zróżnicowania potrzeb między poszczególnymi gminami? Jakie i jak można na nie zareagować?	<p>Tak. Największe zainteresowanie jest wśród gmin, które wchodziły w skład LGD od początku jej powstania - większe zainteresowanie w zakresie konkursów, jak i samego udziału w zadaniach aktywizująco-animujących. Ponadto w przypadku gm. Grudziądz i Chełmno ze względu na zamieszkanie wokół większych miast zauważa się większe zainteresowanie, spowodowane pewnie większym zamieszkiwaniem wokół tych miast. Zróżnicowanie to wynika po prostu ze specyfiki obszaru - działania promocyjne docierają w tym samym czasie - za pośrednictwem strony www, portalu społecznościowego FB, za pośrednictwem Koordynatorów- lokalnych animatorów, którzy jednakowe wiadomości dystrybuują na terenie gmin, na tablicach ogłoszeń na stronach www gmin.</p>
----	---	---

5.	Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?	<p>LGD przyjęło system wskaźników określony przez Instytucje Zarządzające PROW i RPO WK-P oraz dodało własne dotyczące działań animacyjnych i aktywizujących LGD. W ocenie LGD system jest wystarczający na potrzeby badania efektywności LSR.</p>
----	--	--

Pytania uzupełniające:

a)	Czy zbierane dane są wiarygodne, a źródła trafne?	<p>LGD zbiera dane bezpośrednio od Beneficjentów/Grantobiorców oraz uczestników działań LGD. Dane są wiarygodne, a źródła trafne.</p>
----	---	---

b)	Jeśli nie to jakie zmiany można wprowadzić na tym etapie?	<p>Przekaz z UM na bieżąco danych dot. zawartych umów, rozwiązanych, rezygnacji we wskazaniu poszczególnych wskaźników, w tym tych, które są niezbędne do opracowania Sprawozdania, np. liczby zatrudnionych kobiet, liczby zatrudnionych mężczyzn. Często kwota projektu w toku przetargu powoduje że nastąpiły tzw. oszczędności poprzetargowe i kwota zadania ulega zmianie - ogólnie: większy przekaz na lini SW-LGD.</p>
----	---	---

6.	Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?	W ocenie LGD tak. Proces jest jedno opisany. Są znane wzory poszczególnych dokumentów, które trafią do ZW, do Wnioskodawcy, zostaną w LGD. Proces jest jasny, przejrzysty choć skomplikowany. LGD jest zobowiązana do weryfikacji wniosku, wzywa Wnioskodawcę, po czym proces ten powtarzany jest w ZW. Wnioskodawcy często nie rozumieją dlaczego. Zakres weryfikacji wstępnej został niepotrzebnie rozbudowany, być może niepoprawnie jest interpretowany bo LGD wzywa w zakresie do którego nie ma kompetencji, wiedzy i kwalifikacji a ponadto ma ograniczony czas: 60 dni na cały proces oceny (w tym na wezwania!) , co w takim wypadku jest zdecydowanie niewystarczające. LGD prowadzi inne działania poza oceną wniosków, i czas z góry narzucony często powoduje, że LGD podejmują decyzję o odrzuceniu innych zadań.
----	--	---

Pytanie uzupełniające:

a)	Jakie zmiany można wprowadzić w procedurach na tym etapie by podnieść ich użyteczność?	Rezygnacja z wzywania do uzupełnień/przedkładania wyjaśnień na poziomie LGD. Wezwania takie i tak prowadzi UM. Takie "podwójne" wezwania są często przyczyną zniechęcenia do ubiegania się o wsparcie.
----	--	--

7.	Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?	Biuro LGD organizuje spotkania informacyjne przed każdym naborem, a także jeśli jest taka potrzeba organizowane są dodatkowe szkolenia np. z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, ABC małej firmy. Dodatkowo przeprowadzane są spotkania animacyjne mające pobudzić aktywność wśród mieszkańców obszaru. W godz. pracy biura świadczone jest bezpłatne doradztwo - przygotowywanie wniosków i ich rozliczanie, pracownicy biura świadczą pomoc w dokonywaniu uzupełnień, czasem nawet rejestracji firm, opracowywania wniosków pism np. do Starostwa, ZUS, KRUS. Poprzez działania zwiększa się wiedza nt. zakresu zadań wdrażanych w ramach LSR. Organizowane są fora np. dla lokalnych liderów, z zakresu przedsiębiorczości, dla KGW.
----	--	--

8.	a) Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?	Większa liczba plakatów w terenie, większa liczba szkoleń, spotkań.
----	---	---

9.	Inne zagadnienia związane z procesem realizacji LSR	Zwiększenie liczby spotkań na linii ZW-LGD, raporty miesięczne tak by móc na bieżąco monitorować stopień osiągnięcia założeń LSR. Szybsza weryfikacja WOP z zakresu wdrażania kosztów bieżących i animacji finansowanych z EFS, by nie stracić płynności finansowej i móc wdrażać zadania w terminie zaplanowanym a nie w terminie kiedy LGD ma środki na koncie, szkolenia tematyczne z EFRR, EFS, PROW, jedno miejsce, gdzie umieszczone będą aktualne teksty jednolite rozporządzeń, interpretacje.
----	---	--

10.	Sposób wykorzystania rekomendacji	Podczas wdrażania zadań, w tym szczególnie tych z zakresu aktywizacji i animacji, gdyż to one mają bezpośredni wpływ na realizację wdrażania LSR- mobilizują, informują, kierują.
-----	-----------------------------------	---

PODSUMOWANIE:

Włodarzami gmin – styczeń,
spotkanie z Koordynatorami gminnymi – styczeń,
4 szkolenia z zakresu grantów EFS- marzec,
1 Komisja Rewizyjna – marzec,
Walne Zebranie Członków – marzec,
1 szkolenie ABC małej firmy – marzec,
11 Punktów Informacyjnych nt. wdrażania LSR – stoisko, poczęstunek, animacje, gadżety – od kwietnia do października,
1 szkolenie z zakresu rewitalizacji – kwiecień,
1 wizyta studyjna Łotwa – maj,
1 dwudniowa wizyta studyjna dla 50 osób – czerwiec,
1 szkolenie dla Rady LGD – czerwiec,
1 impreza plenerowa – Wielkie Łniska – czerwiec,
1 impreza Radzyń Chełmiński – lipiec,
szkolenie dla KGW dla 30 osób – Paparzyn, Zielnowo – sierpień,
stoisko promocyjne podczas Dożynek Wojewódzkich w Ciechocinku – sierpień,
stoisko promocyjne podczas Chełmińskich Dożynek Powiatowych – sierpień,
udział pracowników biura w Seminarium dla LGD – Ciechocinek – sierpień,
1 konferencja "Inteligentne Specjalizacje w promocji lokalnego dziedzictwa,, – Ostromecko – sierpień,
1 wizyta studyjna – projekt współpracy – Chorwacja – wrzesień,
3 szkolenia z zakresu grantów EFS - wrzesień,
1 szkolenie z zakresu rewitalizacji – wrzesień,
1 rajd pieszy – IV rajd pieszy po fortyfikacjach Twierdzy Chełmno – wrzesień,
udział pracowników biura, 2 członków KGW i 1 reprezentanta Gospodarstwa Agroturystycznego w Forum Turystyki Wiejskiej – Turzno - wrzesień,
wizyta mazowieckiego KSOW na obszarze LGD - październik,
1 szkolenie „Desing Thinking” – Starogród – październik,
1 konkurs fotograficzny dla uczniów i szkół – październik,
1 szkolenie z zakresu grantów EFS – listopad,
3 szkolenia z zakresu podejmowania działalności gospodarczej – listopad,
1 szkolenie z zakresu rozwoju działalności gospodarczej – listopad,
2 szkolenia z zakresu ABC małej firmy – listopad,
10 warsztatów rękodzielniczych (stroiki - wieńce) dla 100 osób – listopad, grudzień,
1 forum dla KGW – grudzień,
1 szkolenie Branding Marki – Zławieś Wielka – grudzień,
udział pracowników biura w szkoleniu Ewaluacja LSR – Warszawa – grudzień,
plakaty, informacje na stronie www, portalu społecznościowym FB